

- Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – Вип. 3. – С. 47-50.
5. Демченко Е., Кит Г., Голюк О., Родюк Н. Развитие субъектности будущих педагогов в контексте подготовки к работе с одаренными детьми / Елена Демченко, Галина Кит, Оксана Голюк, Наталья Родюк // Society, Integration, Education. Proceedings of the International Scientific Conference, May 25th-26th, 2018. – Rezekne : Rezekne Academy of Technologies, 2018. – P. 507-519.
6. Джуринський А. Н. Чому і як навчають школярів в Японії / А.Н. Джуринський – М. : Просвящение, – 1997. – 84с.
7. Катруца, Н. Б. Вплив ідей конфуціанства на систему виховання в Японії [Текст] / Н. Б. Катруца // Наук. зал. Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя. – 2008. – Психолого-педагогічні науки. - № 5. - С. 163.
8. Самохвалова В.И. Роль традиционной культуры в японской модели эстетического воспитания / В.И. Самохвалова // Эстетическое воспитание: вопросы теории и практики. – М, 1990, – С.59.
9. Стахова І.А. Особливості становлення цілісної картини світу в дітей шестирічного віку / І.А. Стахова // Молодий вчений, №5.2 (69.2), 2019. – С.162-165.
10. Слободянюк Н.Ю. Діловодство та управлінська документація: Навч. пос. – Вінниця: ВНТУ, 2004. – 79 с.
11. Технології творчого розвитку молодших школярів на уроках галузі «Мови та літератури» : Інформаційне видання для здобувачів ступеня вищої освіти магістра / Укл. І.М.Лапшина, Н.Ю.Родюк. – Вінниця : ВДПУ, 2018. – 60 с.
12. Holiuk, O., Pakhalchuk, N., Rodiuk, N., Demchenko, O., & Kit, G. CRITERIA AND INDICATORS OF FORMATION OF HUMANISTIC AND VALUE ATTITUDE OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN TOWARDS THEMSELVES //Proceedings of the International Scientific Conference. Volume III. – 2020. – T. 198. – C. 198-211.

УРОКИ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Аліна Мельник, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н.Ю.Родюк, кандидат філологічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

LESSONS OF LITERARY READING AS THE BASIS OF THE FORMING THE CREATIVE ABILITIES OF THE PRIMARY SCHOOLCHILDREN

Alina Mel'nyk, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті досліджено теоретичну сторону питання уроків літературного читання як основи формування творчих здібностей молодших школярів. Розкрито методичну значущість уроків літературного читання в загальному розвитку учнів початкової школи. Виокремлено показники, які сприяють формуванню творчого потенціалу дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова: читання, літературне читання, творчі здібності, всебічний розвиток, урок, літературна гра.

Abstract. The article investigates the theoretical aspect of the issue of literary reading lessons as the basis of the formation of creative abilities of junior pupils. The methodological significance of the lessons of literary reading in the general development of primary school pupils is solved. Indicators that promote formation of creative potential of junior schoolchildren are singled out.

Key words: reading, literary reading, creative abilities, comprehensive development, lesson, literary game.

У сучасному світі гостро стоїть проблема творчого розвитку особистості. Кожна цивілізована країна дбає про творчий потенціал суспільства загалом і кожної людини зокрема, посилюється увага до розвитку творчих здібностей особистості, надання їй можливості виявити їх. Нині суспільству вкрай потрібні творчі люди не лише з розвиненим інтелектом, а й з високим рівнем культури та духовності, здатні до саморозвитку, до перетворення власного життя та життя країни на краще. Молодший шкільний вік – такий

період життя, коли творчість може стати універсальним і природним способом розвитку цінностей людини [8, с. 4].

Проблема розвитку дитячої творчості та здібностей була й залишається предметом аналізу багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Ними досліджено проблеми розвитку загальних творчих здібностей, від яких залежить успішність у багатьох видах діяльності (Д.Б. Богоявленська, Л.В. Венгер, Дж. Гілфорд, Г.С. Костюк, О.М. Лук, Я.О. Пономарьов, В.А. Роменець, Е. Торренс та ін.), а також спеціальних творчих здібностей, які обумовлюють високі досягнення в конкретних видах творчості: технічному (В.О. Моляко), музичному (Б.М. Теплов, О.О. Мелік-Пашаєв, О.І. Савенков), літературному (З.Н. Новлянська, З.В. Юрченко) та ін.

Мета нашого дослідження – розкрити особливості організації та проведення різних типів уроків читання в початковій школі з метою забезпечення творчого розвитку молодших школярів на сучасному етапі.

Розвиток літературних творчих здібностей молодших школярів – одна з найактуальніших проблем. Це закономірно, бо, розвиваючи нахили й задатки дітей, ми виховуємо їх здатними до критичного аналізу та об'єктивного оцінювання різних явищ і фактів, до творчих пошуків і надбань, до оригінального розв'язання проблем, тобто формуємо повноцінну інтелектуально розвинену, духовно багату особистість.

Молодший шкільний вік – найсприятливіший період для розвитку дитячої творчості. Період 7-10 років – це час для розвитку спеціальних здібностей. Дітям цього віку притаманні конкретність і водночас неабияка образність мислення, емоційне сприйняття дійсності й активне ставлення до неї. Брак життєвого досвіду й знань компенсується фантазією, яка яскраво виявляється в дитячій словотворчості. Для розвитку літературних творчих здібностей потрібен час і життєвий досвід.

Важливим завданням ефективного розвитку творчих можливостей є створення необхідних умов для їх розвитку. Розвитку творчої особистості сприяють продуктивні види діяльності. Так, наприклад, досить результативною є робота зі складання віршів. Діти створюють свої перші вірші на уроках читання, під час малювання ілюструють, а на уроках праці формують окремою книжечкою. Викладання вірша як в усній, так і в письмовій формі потребує тривалої та цілеспрямованої підготовки. Літературні спроби школярів у написанні віршів – це один з найефективніших засобів розвитку інтелектуальної та емоційної сфери внутрішнього світу кожного учня [1, с. 16].

Книга в усі часи посідала особливе місце в інтелектуальному та духовному збагаченні підростаючого покоління. Протягом останніх десятиліть комп'ютер і телевізор відняли в дитини час на читання. Нестача в дітей часу на читання змушує хвилюватися про те, щоб у їхні руки потрапила повноцінна література, та щоб вона максимально сприяла розвитку їхнього розуму та серця.

Урок читання – це урок творчості, а творцями його є учні. Виховати в дитини любов до книги можна лише словом, яке переростає в діло. Навчання читання – процес, що є основною отримання знань з будь-якого предмета. Саме через книгу дитина вчиться сприймати навколишній світ, отримує знання про нього [9, с. 16].

Аналіз науково-методичної літератури, вивчення передового педагогічного досвіду вчителів початкової школи дозволили нам визначити найбільш ефективні види вправ і завдань, спрямовані на розвиток творчих здібностей учнів на уроках літературного читання.

Значну кількість творчих вправ можна запропонувати школярам на основі текстів, що передбачені для вивчення в діючих підручниках для читання.

Наприклад:

- доповнення та перебудова тексту (опис подій, які могли передувати зображеним; розширення змісту оповідання новим епізодом; вигадання нових обставин сюжету; складання нового закінчення оповідання, казки);

- прогнозування можливого розвитку подій, передбачення змісту твору на основі заголовка, ілюстрації, читання першого й заключного абзаців тексту;

- словесне малювання та «екранізація» прочитаного;
- складання творчих переказів;
- добір римованих слів, доповнення рядків віршів;
- складання «Сенкана», «Кубування», «Гронування» та ін. [6, с. 116].

На уроках літературного читання доцільно пропонувати учням завдання і вправи, які передбачають розвиток уяви, умінь фантазувати, спостережливості, здатності побачити незвичайне у звичайному, здатності до висування гіпотез, оригінальних ідей, до винахідництва, дослідницької діяльності, умінь аналізувати, інтегрувати та синтезувати інформацію, асоціативного й образного мислення, емоційної чутливості, допитливості, пізнавального інтересу, наполегливості та ін. [3, с. 4].

Отже, розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках літературного читання є одним з головних завдань сучасної української школи і цілеспрямованим процесом, який здійснюється у спеціально створеному освітньому середовищі, за допомогою педагогічного впливу і застосування системи завдань. Ефективність формування і розвитку творчої особистості, її індивідуальних здібностей і таланту залежить від дотримання компетентнісного, діяльнісного та особистісного підходу до організації освітнього процесу.

Список використаних джерел:

1. Барко В.І. Як визначити творчі здібності дитини? / В.І.Барко, А.М.Тютюнников. – К., 1991. – 265 с.
2. Білоус В. С. Інтеграція університетської науки у світовий інформаційний простір / В. С. Білоус, Н. І. Лазаренко, А. М. Коломієць // Вісник Книжкової палати. – 2017. – №3. – С.19-23.
3. Болдирева Л.М. Розвиток творчих здібностей учнів початкових класів на уроках української мови та літературного читання / Л. Болдирева // Початкова школа. – 2013. – № 4. – С. 5.
4. Лазаренко Н. І., Коломієць А. М., Клименко А. О. Симбіоз методологічних підходів до розвитку освіти в умовах інформаційного суспільства. Наука і освіта, №4, с. 107-112, 2017. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-4-18>.
5. Родюк Н.Ю. Формування україномовної соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкових класів / Н.Ю. Родюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Старобільськ, 2018. – № 3 (137) квітень. – С. 234-240.
6. Сисоєва С.О. Творчий розвиток учнів у контексті особистісно орієнтованого навчання / С.Сисоєва // Гуманітарні науки. – 2001. – № 1. – С. 110-118.
7. Слободянюк Н.Ю. Діловодство та управлінська документація : навч. посібник / Н.Ю. Слободянюк. – Вінниця : ВНТУ, 2004. – 79 с.
8. Технології творчого розвитку молодших школярів на уроках галузі «Мови та літератури» : Інформаційне видання для здобувачів ступеня вищої освіти магістра / Укл. І.М.Лапшина, Н.Ю.Родюк. – Вінниця : ВДПУ, 2018. – 60 с.
9. Явоненко М. В. Методика підготовки школярів до літературно-творчої діяльності / М. Явоненко // Початкова школа. – 2005. – № 5. – С. 15-18.
10. Holiuk, O., Pakhalchuk, N., Rodiuk, N., Demchenko, O., & Kit, G. CRITERIA AND INDICATORS OF FORMATION OF HUMANISTIC AND VALUE ATTITUDE OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN TOWARDS THEMSELVES //Proceedings of the International Scientific Conference. Volume III. – 2020. – T. 198. – С. 198-211.

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ШЕСТИРІЧНИХ УЧНІВ

Ірина Мельник, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: К.Л.Крутій, доктор педагогічних наук, професор

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF ELEMENTARY SCHOOL AS A FACTOR FOR THE DEVELOPMENT OF SIX-YEAR STUDENTS

Irina Melnik, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті досліджено теоретичні питання створення освітнього середовища початкової школи. Розкрито роль та методичну цінність освітнього